

Ked' krajinu zachváti kríza, populizmus a nekompetentnosť, potrebujeme tvorivý pokoj, rozvahu, odbornosť a tímovú prácu. KDH je dnes otvorené pre ľudí, pre nové tváre a nové riešenia. V tejto otvorenosti, ale aj s vedomím zodpovednosti za ďalší vývoj krajiny, vás všetkých pozývam k tvorivej spolupráci.

Nech nám v tom Pán Boh pomáha!

Ján Figel'
predseda KDH

*Z osobného dôvodu a ako priateľ by som chcel zagra-
tulovať Jánovi Figel'ovi k jeho zvoleniu za predsedu
KDH, Kresťanskodemokratického hnutia. Som si istý,
že Ján Figel' bude politickým lídrom, ktorý bude pra-
covať na aktívnej účasti Slovenska na podpore Európs-
kej únie a jej hodnôt.*

*Ako komisár je Ján Figel' veľmi kompetentným a odda-
ným členom kolégia európskych komisárov. Ako komi-
sár pre vzdelanie, odbornú prípravu, kultúru a mládež
vykonal vynikajúcu prácu, pričom vždy zohľadňoval
záujmy občanov. Ján Figel' vo svojom poli pôsobnosti
po sebe zanecháva veľmi dobrú vizitku práce. Slováci
môžu byť na neho hrdí.*

José Manuel Barroso, v. r.
*predseda Európskej komisie
19. septembra 2009*

**Vážený pán predseda Hrušovský,
vážený Ján Figel',
vážení priatelia,**

je mi naozaj ľúto, že sa nemôžem zúčastniť tohto dôležitého Snemu Kresťanskodemokratického hnutia v starobylom meste Nitra. Som veľmi rád, že ako najstaršia ponovembrová demokratická strana pokračujete v preukazovaní životaschopnosti a aktívnej oddanosti voči základným hodnotám, ktoré nás zjednocujú v slobode a zodpovednosti za náš kontinent. Európa potrebuje takých ľudí a potrebuje také hnutia ako je Kresťanskodemokratické hnutie. Ako členovia rodiny Európskej ľudovej strany zdieľame našu silnú víziu Európy. Veľmi oceňujem aktívnu úlohu európskych poslancov za KDH.

V tomto duchu zdieľanej zodpovednosti za našu spoločnú Európu som presvedčený, že snem bude skutočnou inšpiráciou pre vašu ďalšiu prácu. Dovoľte mi vyjadriť úprimné želania múdrych rozhodnutí a veľa odvahy a úspechu novému vedeniu! Vopred sa veľmi teším na náš konštruktívny dialóg a intenzívnu spoluprácu v budúcnosti.

Prosím, prijmite moje najúprimnejšie osobné pozdravy!

*S pozdravom
Jerzy Buzek
predseda Európskeho parlamentu*

Predseda Európskej ľudovej strany (EPP), Wilfried Martens, blahoželá Jánovi Figelovi k zvoleniu za predsedu slovenského Kresťanskodemokratického hnutia (KDH). KDH je členskou stranou EPP. Ján Figel' bol doteraz jeden z deviatich európskych komisárov za EPP. Na sobotňajšou sneme v Nitre Figel' získal 304 z 309 hlasov delegátov.

Vol'ba Jána Figela za predsedu KDH je skvelou správou pre Slovensko. Figel' bol jeden z najúspešnejších členov Barrosovej komisie a verím, že jeho bohaté skúsenosti z Európy prinesú pridanú hodnotu aj slovenskej politike, píše vo svojom blahoželaní Martens.

Za posledných päť rokov som mal možnosť úzko spolupracovať s Jánom Figelom a bolo to pre mňa veľkým potešením. Preukázal svoju oddanosť hodnotám a princípom kresťanskej demokracie. Jeho návrat do aktívnej slovenskej politiky jednoznačne posilní KDH a celkove stredo-pravú politiku. Teším sa na pokračovanie našej blízkej spolupráce v jeho novej pozícii lídra KDH i na fóre EPP, uzatvára svoj list Martens.

Wilfried Martens

Predseda najväčšej politickej skupiny – Európskej ľudovej strany – kresťanských demokratov (EPP) – Joseph Daul, blahoželá Jánovi Figelovi k jeho zvoleniu za predsedu Kresťanskodemokratického hnutia (KDH).

Chcel by som z celého srdca zagratulovať Jánovi Figelovi. Zaiste bude výraznou pridanou hodnotou pre kresťanskú demokraciu ako v Slovenskej republike, tak aj v širšej Európe.

Slovenskí občania môžu byť hrdí na svojho prvého európskeho komisára. Ján Figel má plnú podporu skupiny EPP. Teším sa na náš ďalší pravidelný kontakt a spoluprácu. Joseph Daul taktiež vyjadruje poďakovanie odchádzajúcemu predsedovi Pavlovi Hrušovskému za starostlivosť o demokraciu, slobodu médií a právny štát v Slovenskej republike.

Joseph Daul

Ján Figel'
Návrat domov
Otvorení k ľuďom

Ján Figel'
Návrat domov
Otvorení k ľuďom

Otvorení k l'ud'om

Otvorení k ľuďom

Kandidačný prejav **Jána Figel'a** na funkciu predsedu KDH,
Nitra, Divadlo A. Bagara, 19. september 2009

**Vážený pán predseda,
vážený pán bývalý predseda,
ctené dámy a páni, vážení delegáti, milí hostia!**

„Naspäť cesta nemožná, napred sa ísť musí!“ To povedali už múdrejší a veľmi dávno. Nie že by som o tom chcel pochybovať, ale nebola to ľahká cesta ani dôjsť sem. Teraz myslím skôr cestu mentálnu, ľudskú, politickú. To, že sme tu, že sme tu spolu, že sme v Nitre po rokoch, po desaťročiach, v krásnom divadelnom priestore!

Rieka žije z prameňa, kultúra žije z hodnôt človeka a národa. Politika žije z presvedčenia človeka. Preto keď vidíme udalosti a javy, treba sa pozrieť na prameň z ktorého vychádzajú, z čoho to vychádza. My tiež žijeme zo svojich koreňov, z koreňov kresťanskej demokracie, a pre tieto korene Nitra znamená úžasne veľa. Tu vznikala najstaršia diecéza v strednej Európe. A nielen vznikla, ale aj žije tým, že tu sa spája cyrilometodská tradícia s tým, čo dnes znamená naša kultúra, naša viera, naše dedičstvo. Tu sú korene našej politiky, lebo tu sme sa pred dvomi desaťročiami zišli mnohí, aj tí, ktorí už nie sú medzi nami. A patrí im naša česť a vďaka za to, že sme spolu vtedy založili hnutie, ktorému sme verili, ktorého sme súčasťou a ktoré prinieslo veľa ovocia. Sme tu, pri prameni

a hovorím to preto, lebo **prameň je vždy symbolom aj nositeľom otvorenosti**. Prameň by nepriniesol nič, ak by sa neotvoril, ak by nebol otvorený. A preto to hovorím, lebo KDH má na viac. KDH je najstaršou ponovembrovou stranou v tejto krajine. Niektorí si ani nevšimli November '89, niektorí ho ani nechápu, a pritom odvtedy sa stalo tak veľa. Nás nespojili ani peniaze, ani ministerské posty alebo špekulácie v stranách, či mocenské záujmy. **Nás motivovalo a spojilo vnútorné presvedčenie a kresťanská inšpirácia**. Nechcem tým nič idealizovať, ale také hnutie v tejto krajine nemá alternatívu. Je jedinečné, je autentické, je zdola budované a to je jeho obrovská devíza, obrovský vklad pre charakter spoločnosti aj teraz po dvadsiatich rokoch.

Poznám jednu reklamu, je aj hrdá aj skromná zároveň, a odporúčam vám ju, lebo ide o cnosti. Hrdosť a skromnosť sú krásne vlastnosti a v reklame ich veľmi nevidíte: „Nie sme najlepší, ale široko ďaleko lepších nenájdete!“ Naozaj sme autentickým reprezentantom **zápasu o slobodu, demokraciu, právny štát, o európsku perspektívu**. Túto perspektívu KDH naplno rozvinulo nielen prekonaním izolácie Slovenska. Bola to reálna, skutočná izolácia od vážnych geopolitických procesov, ale aj úspešná integrácia našej krajiny do Európskej únie a do NATO. KDH ako prvá strana v tejto krajine prišlo s víziou európskej hviezdičky, ale aj zásadne prispelo k naplneniu tejto vízie, tejto historickej ambície. KDH ponúklo prvého eurokomisára zo Slovenska pre Európu. Stojí tu, pred vami. Naplno sme boli pri tom, naplno som to aj ja osobne prežíval. Hovoriť o hviezdičke a o stoličke pre Slovensko bolo pre mňa vlastne negociovať a reprezentovať na tom poste, v kresle komisára, ktorých je 27 – čo krajina, to komisár. To je to naplnenie vízie, ale to je aj múdrosť stanoviť víziu, ktorá inšpiruje, ktorá posúva dopredu. A náš národ to výrazne posunulo; a prihlásil sa k tomu v jedinom doteraz platnom referende.

Okrem zásluh o doterajšie výsledky máme však zodpovednosť aj za to, čo ďalej, ako ďalej do budúcnosti. A budúcnosť sa nezačína zajtra, budúcnosť sa začína dnes, teraz. My nevieme či ešte zajtra môžeme o tom hovoriť, či dôjdeme domov a čo bude, ale tu a teraz môžeme o tom nielen hovoriť, ale aj rozhodovať.

Čo chcem ponúknuť alebo čo je moja tajná zbraň?

Pred týždňom sa ma jeden diplomat pýtal, že akú mám tajnú zbraň pri návrate do slovenskej politiky? Tak ma to trochu rozosmialo, ale odpovedal som mu veľmi otvorene. Mojou zbraňou alebo tým, čím chcem prispieť a napomôcť k zmene na Slovensku, je otvorenosť, **otvorenosť k ľuďom**. Nie je to nič tajomné alebo tajuplné. Skôr naopak, práve naopak. Ak chceme dosiahnuť výraznejšie postavenie KDH, je potrebná skutočná otvorenosť pre ľudí okolo nás, silná tímovosť a vysoká profesionalita. To nie sú heslá, to sú náročné, odvážne ale očakávané požiadavky od ľudí okolo nás. Otvorenosť musí byť vidieť. Ľahko sa o nej hovorí a mám za to, že o nej hovoríme dosť dlho. Noví ľudia do vedenia, noví ľudia do hnutí. Chcem sa vás tu spýtať, vás zhruba 320-tich, či máte názorovo blízkych priateľov? Sú tu takí, ktorí nemajú názorovo blízkych priateľov? Myslím, že nie sú. Bol by som rád, keby ste im povedali, že Ján Figel' ich pozýva do partie, do spoločenstva, do hnutia, že **KDH ich potrebuje, že kresťanská demokracia je najlepší koncept pre Slovensko. Pozvite ich!** Ja som už viacerých pozval a som rád, že – napriek všetkému – sú prijímaní. A počnúc dnešným dňom a aj ďalšími voľbami ak to naplníme, tak to je jasný dôkaz, že KDH je otvorené! KDH chce byť otvorené a tí, ktorí majú čím prispieť, sú naozaj vítaní! Budme takými! Ak každý z vás privedie jedného priateľa, ba aj viac, bude nás dvakrát toľko. Jednoduché počty, ale nás aj dvakrát toľko bolo. My sme schudli, tak ako ja kedysi po svojom ťažkom futbalovom zranení. Máme však na viac!

A takto prichádza obnova: cez nás a cez druhých, ktorí prídu k nám. Tak sa dá vlastne zmeniť nielen váha, ale aj obraz, aj charakter. Naplno otvoriť, naplno napomôcť ľudskému rozmeru v politike. Viete, čo je pre mňa otvorenosť? Hovorím o tom už dosť dlho a chcem skončiť, aby som vysvetlil, ako ju ja chápem: ako kombináciu **otvorenej mysle a otvoreného srdca**. Nie je to politika, je to čosi veľmi dôležité pre osobný, aj pre spoločenský život. Kardinál a priateľ, východniar Jozef Tomko hovorí, že **čo je autenticky kresťanské, je hlboko ľudské**. Stačí nám byť hlboko ľudskými, aby sme priniesli to, čo je treba pre život. Tú otvorenosť mysle reprezentuje racionalita, logickosť, kompetentnosť, schopnosť nachádzať rozumné riešenia, mať rád vedu, vzdelanie. Ale to nestačí, to nestačí. Tí, čo robili špekulácie na burze alebo veľké machinácie, tí sú často veľmi vzdelaní,

veľmi schopní. To druhé, čo je treba, je otvorenosť srdca a to je empatia, sympatia, solidarita, to je láska a ona dáva zmysel všetkému – našim vzťahom, našim hodnotám, našim úsiliam. Takže otvoriť mysle a otvoriť srdcia znamená vyhrávať, vyhrávať nad sebou, vyhrávať nad druhými a prinášať ovocie. A ovocie takto otvoreného človeka a ľudí, je **odbornosť, zodpovednosť, solidarita**. To nie sú prázdne slová, to sú princípy, na ktorých musí stáť naša politika, aj miestna aj európska, aj malá aj veľká, aj osobná aj spoločná. Prinesie to, a to veľmi potrebujeme, **jednotu, tímovosť, dynamiku, akcieschopnosť**. To tiež nie sú prázdne slová. Keď manšaft, spomínali sme futbal, má jednotu, tímovosť, má schopnosť vyhrávať. Keď to nemá, môže len komentovať a lamentovať. Takže toto všetko znamená otvorenosť. Jeden priateľ mi povedal, vy v KDH máte také „semipermeabilné“ dvere: von sa dá ísť ale dnu ťažko. Musíme to otvoriť obidvoma smermi. Kto bude chcieť, môže ísť, nikto tu nie je nasilu. Ale nech prichádzajú tí, ktorí v dobrej vôli prinášajú riešenia, podporu a – samozrejme – vlastnú angažovanosť. Toto je to prvé víťazstvo. Dokážeme to? *(súhlasný potlesk)* Ďakujem pekne. Teším sa. Je naozaj čas, a to teraz nie je fráza, lebo tu a teraz môžeme niečo urobiť – nevieme, či zajtra.

Budúcnosť je tu a teraz medzi nami, ale samozrejme máme nádej, že ešte príde aj veľa rokov, aj veľa úspechov, veľa možností. Andrejovi Hlinkovi trvalo dvadsať rokov, kým vyhral voľby. My budeme mať dvadsať rokov o chvíľu. Sme schopní vyhrať voľby? *(súhlasný potlesk)* Ja viem, že sa to ľahko hovorí, ale som rád, že ste vy povedali áno, a že vy tlieskate. Ja tomu tiež dôverujem a verím, lebo to **prvotné víťazstvo je vnútorné víťazstvo**. Až potom môže prísť vonkajšie. A dnes ide o toto vnútorné víťazstvo. My vieme o svojich slabinách a my ich môžeme prekonať. A to je víťazstvo, ktoré prinesie aj ďalšie víťazstvá. My sme pomohli na svet slobode v tejto krajine, mnohí z disidentov, mnohí z tých, ktorí boli zatváraní a trpeli, sú aj medzi nami, aj už odišli spomedzi nás. Pomohli sme demokracii, právnenému štátu s dôstojným postavením v Európe a vo svete, s dôstojným postavením občana a našej krajiny, a o to ide opätovne. To sa nedá raz a navždy zabezpečiť, je to výzva prechádzajúca z generácie na generáciu.

Prešlo dvadsať rokov, sú tu noví, mladí ľudia. Niekomu som povedal cez prestávku, že som veľmi rád, koľko je tu mladých ľudí, lebo to je veľká nádej. Potvrdzuje to, že **mladí v hnutí majú priestor** a myslím si, že ho budú mať stále väčší. Po dvadsiatich rokoch je tu aj istý generačný posun, čo je prirodzené a logické. Máme stále sivšie vlasy, ale charakter politiky, o ktorej hovoril Pavol Hrušovský, je obrovskou výzvou či chceme žiť v marazme a utekať znovu do iných, lepších podmienok v iných krajinách, ktoré už nie sú tak cudzie, lebo sme s nimi v jednej únii. Alebo tu budú mať ľudia perspektívu, ktorú nachádzajú kdesi inde, lebo tam platí právo, lebo tam sa oplatí pracovať, lebo tam podnikanie neznamenaá špekuláciu. Toto sa dá aj u nás! Je to vlastne výzva na návrat k tým hodnotám, o ktoré sme zápasili aj pred rokmi. Našou prioritou je a zostáva sloboda, zodpovedná sloboda – dve strany jednej mince. Nielen práva, ale aj povinnosti. Ak jedno s druhým súvisí, je krásna spoločnosť. Ak sa budeme domáhať len slobody bez zodpovednosti, príde krízy. Iba zodpovedná sloboda funguje a pozdvihuje človeka v jeho osobnom aj spoločenskom živote.

A **sloboda vždy začína slobodou svedomia**. My sa nesmieme a ani nebudeme báť témy svedomia, pre ktorú sme boli ochotní odísť aj z vlády, aj od moci. Každá sloboda začína slobodou svedomia. To ostatné ide za tým. Lebo zo slobody svedomia vyplýva sloboda myslenia, sloboda politického názoru, presvedčenia, združovania, sloboda médií a tak ďalej. Takže nech si krajina cení tých, ktorým naozaj úprimne záleží na pravej, skutočnej, zodpovednej slobode. Potrebujeme to každý štát, každá kultúra.

Potrebujeme spravodlivosť, a nie karikatúru spravodlivosti. V Spojených štátoch amerických trvalo vyšetrenie a potrestanie nedávnych bankových podvodov pár týždňov. Uvediem príklad miliardára Madoffa, možno poznáte to meno. U nás ani po dlhých rokoch nie sú uzavreté obrovské finančné alebo defraudačné kauzy. Slovensko zásadne potrebuje pre seba samo zlepšiť vymožitelnosť práva, zvýšiť protikorupčné opatrenia vo verejnom obstarávaní a pri využití verejných prostriedkov. Spoločnosť pozdvihne z krízy vláda práva a etiky, nie vláda peňazí a vulgárnosti. Slovensko sa po úspešných rokoch rastu, bezprecedentného rastu a dokonca najvyššieho spomedzi európskej 27-čky, dostalo k rýchlemu ekonomickému prepadu. Patrí medzi tri štáty s najvyššou mierou

nezamestnanosti v týchto mesiacoch. Na druhej strane medzi tri štáty s najnižšou mierou investícií do vedy a výskumu, a s veľmi nízkou mierou penetrácie rýchleho internetu. A vy viete, čo znamená internet pre informatizáciu, pre podnikanie, pre dostupnosť služieb. Mnohé firmy idú na „pol plynu“, klesajú mzdy, klesá životná úroveň obyvateľov, zvyšujú sa regionálne rozdiely. Takto dynamická cesta k vedomostnej ekonomike nevyzerá. Potrebujeme účinné opatrenia proti ekonomickej a finančnej a sociálnej kríze. Všimli ste si výrazné opatrenia, ktoré by priniesli dlhodobé a naozaj zásadné ovocie? **Finančnú a ekonomickú krízu vnímam ako príležitosť**, ako výzvu k väčšej zodpovednosti a k aktívnej solidarite. Akákoľvek účinná odpoveď zo strany štátu musí **začínať potieraním korupcie a klientelizmu**. Slovensko bude úspešnejšie v hospodárskom aj v sociálnom rozvoji, ak budú s podporou štátu vytvárané priaznivejšie podmienky pre rozvoj podnikania a zamestnanosti. Väčšia pozornosť a podpora venovaná rodinám a mládeži. Ak sa zvýši kvalita vzdelania a jeho prepojenie na vedu, výskum a inovácie. Školy jednoducho nemôžu produkovať mladých, nových nezamestnaných. Musíme zabezpečiť rozumnejšie nakladanie s verejnými prostriedkami.

Vyššiu zamestnanosť môže priniesť, a určite by priniesla, rozumná reforma odvodov. A toto vnímam ako jednu z priorít pre ďalšiu politiku KDH, ale aj celej krajiny. Chceme sa pričiniť o skvalitnenie verejnej administratívy, resp. verejnej správy, o rozvoj takzvaného e-governmentu, elektronizácie vo verejnej správe. Osobitný dôraz by malo nové vedenie hnutia klásť na problémy zdravotníctva, školstva, na rozvoj a modernizáciu regiónov. My sme prišli s decentralizáciou štátnej správy na miestnu a regionálnu samosprávu. Teraz je to aj o tom, ako napomôcť v tomto partnerstve, v tomto vzťahu regiónom, aby sa rozvinuli, aby ponúkli perspektívu tam, kde ľudia žijú, nie v úniku od problémov. Životné prostredie, pôdohospodárstvo, rozvoj vidieka, doprava, sú priestorom nielen minulých deficitov a záťaž, ale žiaľ, často aj veľmi viditeľnej, boľavej korupcie. To treba zmeniť. Európske fondy nemôžu byť nejakým synonymom rozkrádania alebo neúčinnosti. Európske fondy sú totiž moderným Marshallovým plánom pre obnovu Európy, najmä strednej a východnej po rozšírení únie, po skončení studenej vojny. Budúca vláda musí zlep-

šiť, zefektívniť využívanie tejto pomoci pre celú krajinu a urobiť ju viac transparentnou.

KDH chce **byť lídrom prorodinnej politiky**. Čo je dobré pre rodinu, je dobré aj pre spoločnosť, je dobré aj pre štát. Aby rodičia nemuseli riešiť dilemu práca alebo deti. Pomáhať deťom zo sociálne slabších rodín získavať kvalitné vzdelanie pre trh práce, ktorý sa mení a mení sa stále rýchlejšie. Treba korigovať dôchodkový systém, aby bol vyváženým a udržateľným vo vzťahu medzi povinným a nepovinným šetrením na dôchodok.

Milí priatelia, potrebujeme **silné Slovensko v strede silnej Európy**. Hovorím to s poznaním obdobia pred vstupom a po vstupe do únie. Pretože témy ako sú energetika, doprava, životné prostredie, medzinárodná bezpečnosť, sú stále citlivejšie a sú prežívané ako výzva pre účinnejšie kroky vlády.

Ľudia možno nerozumejú všetkým tým stratégiám a medzinárodným inštitúciám, ale určite rozumejú tomu, keď v januári nie je v rozvoch plyn, keď je zima a keď firmy sú odstavené, keď ekonomika stráca, lebo štát nemá dodávky energie. To sú vážne a urgentné výzvy pre politickú scénu Slovenska aj Európskej únie. A jeseň je už tu a potom príde zima. A zima sa zvykne pýtať, čo si robil v lete. Je to otázka samozrejme pre kompetentných, ale aj KDH musí pripravovať odpovede na všetky zimy, ktoré pred nami sú.

Dnešná kríza je predovšetkým krízou etickou. Keď sa špekuluje, keď sa podvádza, keď sa nedodržiavajú zákony, keď sa odmeňuje neúspech, keď sa hľadá zisk pre zisk, tam treba hľadať aj odpoveď. Aj východisko z krízy musí začínať v rovine etickej. Som presvedčený, že odpoveďou na tieto výzvy je kresťanská demokracia. **Prečo nie socializmus, prečo nie liberalizmus?** Pretože socializmus vedie k dominantnej úlohe štátu. „Niekoľko“ sa postará: Bratislava alebo Brusel alebo vláda, niekto. Slobodným je občan a slobodní občania vytvárajú spoločenstvo v rámci štátu, vytvárajú aj svoju reprezentáciu. Socializmus smeruje ku kolektivismu; a my sme tu už mali veľmi vážny, veľmi strastiplný kolektivismus. Pozrite sa ako dopadli socialistické vlády alebo strany v Poľsku. Odišli zo scény pred pár rokmi po obrovských škandáloch. Pozrite sa, čo sa

deje v Čechách. Nepredvídateľná až nečitateľná situácia, nedodržiavanie vlastných záväzkov a slov, rozkývaná politická scéna, na čom má „leví“ podiel ľavá časť spektra. Pozrite, ako sa Maďarsko za vlády socialistov dostalo do finančného kolapsu. Štát, ktorý bol pred vstupom do EÚ „najlepším v triede“, ak to tak poviem školskou rétorikou. Maďarsko sa stalo prvým, ktorému únia finančne pomáha vyrovnať platobnú bilanciu, lebo to už samo nedokázalo. Druhým je Lotyšsko, tretím Rumunsko. Toto sú dôsledky nezodpovednej politiky a nezodpovedných politikov. No a slovenskú situáciu poznáte najlepšie, nemusím ju ani pomenúvať. A prečo nie liberalizmus? Pretože ten vedie k individualizmu, k inému extrému. Vedie k morálnemu relativizmu, k zdôrazňovaniu slobody ako opcie pre všetko; ale sloboda môže fungovať len v zodpovednosti.

Preto **kresťanská demokracia**, lebo vyrastá na báze personalizmu, dôstojnosti každej ľudskej osoby od počatia života až po prirodzenú smrť, lebo lebo spája časný a transcendentný rozmer človeka. To je ten integrálny humanizmus. To je integrácia, ktorej sme súčasťou aj v Európe, ktorá nepotiera rozdiely, ale rešpektuje ich. Integrácia na báze rovnosti počínajúc zmierením. To, čo ešte nevieme často ani nazvať správnym menom v strednej Európe, sa podarilo po krvavých vojnách na západe pod vedením kresťanských demokratov. Ovocím kresťanskej demokracie bola celková obnova vojnou zničenej západnej Európy a úspešný projekt mierového zjednotenia. To je to, čo povedal Cyril Svoboda dopoludnia, „to lepšie v nás“. To lepšie v kultúre tejto krajiny, ktorá chce, a verím, že aj bude, živiť demokratické tradície, ale aj svoje hlboké kresťanské korene. Ak sa odvolávame na to v preambulách, tak to je o tom, ako to žijeme, ako to aplikujeme v praxi, či už právnej alebo medziľudskej. Dvadsať rokov od pádu komunizmu a dvadsať rokov od vzniku KDH je **výzva pre pamäť a pre obnovu vedomia a svedomia**. Kresťanská demokracia sa líši tým, že sa usiluje o spoločné dobro na štyroch pilieroch – slobody, spravodlivosti, solidarity a subsidiarity. Pekne sa to aj rýmuje, ale to sú zásady našej architektúry, či už pre miestnu politiku vo veľkej Bratislave alebo v Nitre alebo na Slovensku v obciach a mestách, v regiónoch, v krajine, ale aj v Európe. **Cieľom a kritériom našej politiky je dôstojnosť každého, každej osoby**. Preto som tu, preto som ani nemohol nájsť nejaké iné, lepšie

odpovede. Som presvedčený, že kto úprimne hľadá koncept pre robenie vyváženej, zodpovednej a solidárnej verejnej politiky, musí sa priblížiť ku kresťanskej demokracii a zbližiť sa s ňou.

Priatelja, naša cesta je kombináciou kontinuity osvedčeného, toho, čo sme prešli a prežili ako zdravé, a prijatím potrebných zmien. Toto všetko je v našich rukách – **aj kontinuita, aj potrebné zmeny**. Už sme zažili rôzne snemy, rôzne obdobia. Spomeňte si, aká bola atmosféra pred dvoma rokmi v Prešove. Nebola ľahká. Dnes je to iné a ja sa teším, lebo je to o nás a je to z nás. To sem neprišlo zvonku alebo inak. To je „*Nemo dat, quod non habet*“: nik nedá, čo nemá. Ak sme nositeľmi pokoja, dávame pokoj. Ak nepokoja, nepokoj. Čoho nositeľmi chceme byť? Tento snem nie je završenie procesu. To je prológ, otvorenie ďalšieho obdobia, ďalšej cesty.

Po ovocí nás svet pozná. Aké bude ovocie tohto zhromaždenia, tohto dňa, 19. septembra 2009 pre KDH a pre Slovensko? **Môže byť KDH modernou, akcieschopnou, komunikatívnou politickou stranou?** Môže? *(súhlasný potlesk)* A bude takou stranou? *(súhlasný potlesk)* Ďakujem pekne. Viete, vyhradili mi dosť veľa času na príhovor, tak ho chcem aj využiť, ale teraz nejde o mňa. Nejde o mňa, ide o nás všetkých: to je náš snem, to nie je môj snem. Je to môj príhovor v tejto chvíli, ale chcel by som, aby to bol náš čas, čas pre zmenu. Ale každá zmena, reálna a dôveryhodná zmena, je len taká, ktorá mení nás ako prvých. Môžem ja rozprávať o zmenách, keď nechcem sám seba zmeniť k lepšiemu! Nemám ani šancu zmeniť nič na svete, keď nechcem zmeniť seba. A ak mením seba, už mením svet. Nepovedal som nič nové, len pripomenul pravdu. Tá zmena sa stane, ak ju začneme všetci od seba, ak zaberieme všetci. Tak zaberieme všetci? *(súhlasný potlesk)* To je dôležité! Jeden mladý filozof, ktorého zastrelili prvý deň prvej svetovej vojny, francúzsky lekár Charles Péguy, povedal, že *bud' má zmena morálny rozmer, alebo to nie je zmena vôbec, bud' je revolúcia morálna, alebo to nie je revolúcia*. Či myslíme November '89, alebo to, o čom rozprávame teraz, po dvadsiatich rokoch: *bud' tá zmena je v etike, je o nás a v nás, alebo to nie je zmena*. Potom to je len taká kozmetika, prepudrovanie a zakrytie niečoho, čo nevyzerá dobre – možno egoizmus, pretváрка. **Zmena musí byť vnútorná a vychádzať od každého z nás.**

Moderné hnutie, o ktoré nám ide, rozvíja úctu k tradícii, k tomu, čo sa osvedčilo, k národnému, kultúrnemu a duchovnému dedičstvu. Veď to je naše bohatstvo. Koľkí majú také bohatstvo v Európe ako Slovensko? Je tak koncentrované, tak obdivuhodné! Niekedy ho ani sami nepoznáme. Ale moderné hnutie aktualizuje tento odkaz, toto dedičstvo pre dnešné dni, pre túto dobu, pre dnešný jazyk. Ide o **aggiornamento** toho všetkého, čo robíme a reprezentujeme. Žijeme tu a teraz, a už je 21. storočie. Moderné hnutie je nielen o princípoch a ideáloch, ale aj o každodennej praktickej solidarite s človekom. Poznám jedného, čo hovorí, že miluje ľudstvo, ale nemá rád ľudí, toho a toho. Viete, solidarita musí byť konkrétna, musí byť praktická. Ak je iná, sú to len reči a teórie. Hnutie musí byť schopné prirodzene spájať vlastenectvo a európanstvo. Musíme chápať a rozvíjať líniu *rodina, národ ako rodina rodín a všeludská rodina*. My sme súčasťou jedného veľkého ľudstva, aj bieli, aj menej bieli, aj africkí, aj ázijskí, aj európski. Nechcem teraz hovoriť o globálnych témach, ale sú veľkou výzvou, stále väčšou. Svet je stále menší a po kríze bude ešte globálnejší, ešte konkurenčnejší, ešte komplexnejší. Zavrieme sa alebo sa otvoríme? Pri otvorenosti voči svetu nemyslím bezbrehosť, ale myslím komunikáciu, dialóg medzi kultúrami, schopnosť formovať pravidlá pre spolužitie. Ak je Európa taká, spoluurčuje aký bude vývoj vo svete. Ak je uzavretá, ničí samú seba; a príkladov môžete vymenovať aj vy veľa, hlavne z 20-teho storočia. **Kultúra dialógu, etika zodpovednosti a aktívnej solidarity** – to je to, čo potrebujeme. Trampolína namiesto siete, udica a schopnosť chytať ryby namiesto rozdávania rýb, oslobodiť človeka cez jeho schopnosti namiesto udržiavania ho v závislosti.

Kresťanská demokracia má odpovede na krízu. Chcem však ponúknuť aj nositeľov týchto odpovedí, nositeľov riešení. Máme pre budúcnosť dva veľmi dôležité predpoklady: **schopných a verných ľudí a ich odhodlanie**. To, o čom som často hovoril aj na radách, aj predtým na snemoch KDH, je tímovosť a profesionalita. Som veľmi rád, že dnes tak bezproblémovo prešli zmeny stanov, lebo – prideme k tomu – aj ony sú výrazom a nástrojom pre zvýšenie zodpovednosti a odbornosti v hnutí. Môžeme však vymýšľať sebalepší nástroj, ale rozhodujúci je človek. Ale keď zmýšľame o nástroji, ako by mal slúžiť, ako by bol lepší, tak pripravu-

jeme miesto pre dobrých vodičov, pre dobrých správcov. A teraz o to ide. Chcem navrhnuť takýchto ľudí do tímu ako podpredsedov. Som presvedčený, že priniesť do tímu skúsenosť troch terajších a troch nových predstaviteľov znamená **kombinovať kontinuitu a zmenu**. Tí noví sú mladší ako ja a ja som mladší ako Paľo Hrušovský, takže omladzujeme vedenie aj vekovo. Kandidáti sú vzdelaní, sú dynamickí, muži a ženy pripravení prevziať časť zodpovednosti v tíme spolu so mnou.

Som veľmi rád, že Paľo Hrušovský od začiatku, ešte keď prišiel za mnou v decembri do Bruselu, vnímal ten dialóg a všetko čo nasledovalo, ako **základ pre nielen dohodu, ale pre jednotu**. A jednotu má obrovskú hodnotu. Viete, jednotu – to nie je, že jedna a jedna sú dve, ale jedna plus jedna je viac ako dve, lebo to nie je matematika, to je etika. Tam už je synergie, tam už je pridaná hodnota. Už získavate. Ja som mu vtedy povedal – dobre. A potom na Rade KDH vo februári takisto – dobre, ak bude prijatá moja vízia, ale nie tým, že by som ju ja diktoval alebo nanucoval, ale že vás budem získavať pre tú víziu. A prvá línia bola, že ma v tom nenecháte sami, že **zaberieme všetci**. Tak zaberieme všetci? (*súhlasný potlesk*) Na rade tiež tleskali. Odozva snemu mi doteraz chýbala, ale som rád vášmu súhlasu, lebo to bude mať konzekvencie. Tento potlesk si pamätajte, ja sa k nemu budem hlásiť. Prídem aj do regiónov a budem sa pýtať, kto bol na sneme, kto je tu nový. Ono to má dôsledky preto, lebo tá druhá časť mojej odpovede bola o tom, že chcem priniesť isté **zmeny systémové, personálne, programové a komunikačné**. Tie systémové ste dnes odhlasovali. Takmer jednomyseľne. To sa nezrodilo len tak. Je to o tom, že chceme, aby bola **väčšia stabilita, väčšia odbornosť, väčšia zodpovednosť**. Tie tri zmeny v stanovách sú o týchto troch javoch, veľmi dôležitých pre každého – stabilita, odbornosť, zodpovednosť. Personálne budú nasledovať za týmto bodom a ja som vlastne prológom do tejto časti zmien. Nejde o mňa, skôr ide o to, či budeme otvoreným hnutím alebo len nejakou partiou, ktorá si myslí, že vie, čo je treba, a ľudia to ešte nepochopili, ale raz pochopia, a keď nie títo, tak tí ďalší. Nie, nie. My musíme byť v strede medzi ľuďmi, mať názory, ale aj počúvať a formovať nielen verejnú mienku, ale aj svoje odpovede tak, aby ľudia išli s nami. To sa dá. Pozrite sa, aké máme výsledky v niektorých mestách – Bratislave,

Košiciach, Trnave – a nie je to náhodné, nie je to sporadické, je to opakované. Máme spomedzi všetkých strán najviac regionálnych poslancov na Slovensku. Som presvedčený, že ak budeme mať županov, bude to veľký prielom do budúcoročných parlamentných volieb. Máme na to, máme schopných kandidátov.

Mali sme vynikajúce postavenie, a dobré aj máme, na európskej úrovni. Som presvedčený, že ak KDH na všetkých úrovniach zaberie a zaváži ako zodpovedná a akcieschopná strana, tak to zarodí veľa ovocia. A o to pôjde. Takže prijímam túto kandidatúru ako vklad a príspevok práve preto, čo vidím, že sa už deje a môže v hnutí ešte viac rozvíjať v pozitívnom zmysle. Spomenul som jedno meno a chcem sa k nemu ešte vrátiť, lebo chcem vyjadriť naozaj veľké **poďakovanie Paľovi Hrušovskému** aj za tie varovania na konci, aj predtým na rade o tom, čo ma čaká. Viete, vám môžem povedať, že ma čaká väčší kríž. Ale veď my sme na to v živote, aby sme kríže niesli, dokonca jeden druhému. A o to vás aj prosím, keď ste tak tleskali, že zaberieme všetci, aby sme neboli sami, izolovaní, ale spolu na tej ceste. Vtedy to ide, vtedy je to ľahšie, aj keď to ľahké nebude.

Paľo je tu a ja chcem, aby tu zostal, vo vedení popri mne, keď ma zvolíte. Chcem vám oznámiť, že to, čo som vyjadril ako istú predstavu alebo očakávanie, moje želanie, sa dnes naplnilo. Pretože pod vedením Márie Sabolovej poslanecký klub odhlasoval, že Pavla Hrušovského volí do svojho čela. Takže máme ďalej predsedu Pavla Hrušovského. Môžete ho pokojne tak, ako ja, naďalej oslovovať pán predseda – sedí to aj do minulosti, aj do budúcnosti. A ja sa teším na tento tandem, pretože môže ukázať Slovensku inú, naozaj inú, vyššiu politickú kultúru. Táto krajina to veľmi potrebuje. Tu sa tancuje ponad vatry, lebo sme v strede Európy. Viete, stred Európy to nemá byť geografia, to musí byť kultúra, mentalita, komunikácia, otvorenosť, to všetko čo nás kladie **do stredu vzťahov, nielen zemepisne**. Keď sa kedysi Jeana Monneta, jedného zo zakladateľov Európskych spoločenstiev pýtali, či je optimista vzhľadom na budúcnosť Európy, jeho odpoveď bola veľmi trefná, aktívna, inšpirujúca. Povedal: „Nie som ani optimista, ani pesimista, ale som odhodlaný.“ Slobodný človek, ak ostáva odhodlaný konať v slobode a v zodpovednosti, dosiahne

zmenu, dosiahne ovocie. Keď tak koná spoločenstvo, keď takto konajú národy, potom sa tomu hovorí „zázrak“ hospodársky, politický, sociálny. Ja som presvedčený, že aj **Slovensko môže byť takýmto úspešným príkladom**. Toto nemám „načítané z papierov“, ale som o tom presvedčený.

Priatelja, **ponúkam všetko, čo mám a čím som, otvorenosť pre ľudí i vernosť hnutiu**. Som s týmto hnutím od začiatku. Bol som v Nitre v tej veľkej sále Agrokomplexu s mládežou aj s menej mladými z Vranova vtedy, pred dvadsiatimi rokmi ako jeden z delegátov. Nezabudnem na tie emócie, na tie časy, keď sme zakladali kluby po celej krajine, bola to eufória. Nemyslím si, že by to muselo byť navždy preč, ale treba z tej inšpirácie nanovo a nanovo čerpať. Jednou z odpovedí je vernosť hnutiu. Som s ním od začiatku, stalo sa súčasťou môjho života. Vy ste súčasťou môjho života, lebo život je o vzťahoch a tie vzťahy prechádzajú až za hrob. Spoločnosť je osobitným partnerstvom medzi tými, čo tu boli a už nie sú, nami, ktorí sme tu a teraz, a tými, čo prichádzajú, rodia sa po nás. Jedna strana na jeden ľudský život stačí. To je moje presvedčenie, možno niekto má iné. Prečo je v tejto krajine taká neúcta k politike? No jeden z problémov je fluktuácia, tričká, ako na futbale. Lenže iné je futbal a iné je zodpovednosť za verejný život, za správu vecí verejných. Prvá konzervatívna hodnota je vernosť, vernosť vlastným slovám, že to, čo hovorím, aj robím; a samozrejme to, čo hovorím je v súlade s pravdou a s láskou, lebo bez lásky nič nemá alebo nedáva zmysel. Chcem k tomu všetkému, čo hovorím, **pridať svoje nadobudnuté skúsenosti, poznatky, vzťahy a energiu**. Chcem vám vrátiť dôveru a česť, ktorej sa mi dostalo od vás nielen v tejto kandidatúre, ale aj keď ma KDH nominovalo do Európskej komisie v roku 2004.

Ak budem dnes s dôverou zvolený, vzdám sa mandátu člena Európskej komisie, vrátim sa domov a prevezmem naplno funkciu predsedu Kresťanskodemokratického hnutia. (*potlesk*) Tlieskate ako keby ste to nečakali alebo neboli bývali čakali. Ale keď môžem ešte figľovať – no veď ani nikto iný nekandiduje, tak... Teraz vážnejšie: toto nebol ani komplexný prejav, skôr vyjadrenie niektorých politických akcentov a toho, čo vidím prechádzajúc alebo až pendlujúc medzi Bruselom, Bratislavou a teraz Nitrou. Chcel by som o mesiac, v októbri, ponúknuť komplexný **programový prejav**, ktorý bude pokrývať najdôležitejšie oblasti vnútroštátnej a za-

hraničnej politiky Slovenska. A potom postupne rozpracovať aj ďalšie zmeny, inovácie v oblasti komunikácie dovnútra hnutia, do štruktúr, do jeho okolia, samozrejme do verejnosti. A to isté v oblastiach, ktoré sú pre nás veľmi dôležité pre budúcnosť, napríklad vzdelávanie ľudí pre politiku. Veľa je toho čo treba robiť, ale všetko postupne a s Božou pomocou.

To posledné – a už prichádzam k záveru – čo mnohých zaujíma, aj médiá. Určite prvá otázka bude, či s Ficom alebo nie s Ficom alebo s kým potom, čo potom? Ako keby futbal alebo hokej boli vzorom pre politiku... Politika musí byť viac o obsahu než o menách, aj keď politika má vždy nositeľov. KDH je hnutie, ktorému **záleží na obsahu politiky** – pred dvadsiatimi rokmi, v krízach, v slnečnom počasí. Tak by to malo byť v KDH aj v budúcnosti. Spoločné dobro sa dá definovať. To nie sú teórie, ale konkrétne odpovede v ekonomike, v sociálnej sfére, v ekológii, vo verejných financiách. A k tomu treba získavať podporu verejnosti aj politických partnerov. To nie je únik od otázky, to je prehĺbenie otázky. O čo nám ide, o aké Slovensko? História sa neskončila vstupom do Európskej únie a do NATO, a už teraz akoby bolo jedno, kam ten vlak ide a kto je rušňovodič, a aké sú hrozby alebo problémy po ceste a vo vlaku!

Obsah politiky je dôležitý, lebo je o hodnotách, o tom či politika bude prinášať ovocie alebo problémy v tejto krajine. Dnes je KDH v opozícii a má byť, podľa mňa, **dôslednou a konštruktívnou opozičnou silou**. V tom je všetko. Po druhé, to čo je alfou pri odpovedi na akúkoľvek otázku o kríze, je nekradnúť, neoberať naše deti cez rozpočty o to, čo im patrí, alebo obyvateľstvo cez či zneužívanie alebo zlé využívanie toho, čo máme alebo dostávame. Jeden celý rozpočet dostane Slovensko za sedem rokov darom zvonku, z EÚ. Nie je všetko len čierno-biele, ale to je obrovská výzva pre etiku a rozumné využitie bohatých rokov, keď prídu ťažšie. **Nepôjdeme s tými, ktorí korumpujú alebo zakrývajú korupciu**. Je to výzva. O kom je reč?

Som presvedčený, že pri tých atribútoch, o ktorých som hovoril a o ktoré sa budeme usilovať, ide o proces, v ktorom bude niekoľko zastávok, niekoľko stupňov, aby sme vytvorili odpovede na všetky tieto otázky: kto, o čom to má byť, s kým, aj na kandidátkach. Príde jar a leto. Dovtedy politický obraz tejto krajiny môže byť a musí byť iný. Ak sa bu-

deme usilovať a KDH naplní tieto ambície – a opakujem, že som presvedčený o jeho potenciáli – tak **KDH môže byť v prvej trojici strán v tejto krajine**. A už ten obraz bude vyzeráť inak! A o to ide, to je naša základná odpoveď.

Aby som bol trochu konkrétnejší. Pozrite sa na regionálne voľby, už sú pred dverami. Vytvorili sme koalície, niekde sa ešte podpíšu. Naš štandardný partner je SDKÚ-DS. Máme koalície na poslancov, máme koalície na županov. Som presvedčený, že to môžu byť veľmi úspešné koalície. Chcem k tomu aj sám prispieť. A toto bude prológ do budúcoročnej politiky, pretože tieto koalície sa nerodia v závislosti od počasia alebo od futbalu. Sú výsledkom hodnôt, vzťahov, afinity, blízkosti, skúseností, ktoré sme nadobudli popri sebe. Je to náš najbližší partner aj v rámci Európskej ľudovej strany. Preto o tom hovorím, lebo to sú praktické, veľmi čitateľné odpovede na otázku, s kým pôjde KDH. No **s tými, ktorí vyznávajú podobné hodnoty, ktorí vidia svet podobne a osobitne Slovensko**. A líšime sa, samozrejme. Veď preto sme tu a inak by sme boli zvláštni, ak by sme sa nelíšili. Ale vieme sa zhodnúť a vieme nájsť aj personálnu ponuku pre to, aby krajina mala alternatívu, mala politicky na výber. Takže toľko na margo priorít a vzťahov.

Dovoľte mi zakončiť obrazom, lebo mám rád obrazy nielen preto, že som komisár pre kultúru, ale preto, že očami vnímame oveľa viac. Keď moji predchodcovia Ján Čarnogurský a Pavol Hrušovský vystupovali na snemoch, tiež používali isté obrazy. Utkveli mi v pamäti. Aj to považujem za potrebné, človek lepšie rozumie cez obraz. I v evanjeliu nachádzame podobenstvá. Oči dávajú viac vnemu, než uši. Ten obraz v sebe nosím už dlho, lebo s hnutím žijem dvadsať rokov a rozmýšľam čo robíme, ako robíme a čo by mohlo byť inak. Vidím hnutie v obraze rieky. Začal som tým, že rieka žije z prameňa, a keď chceme nájsť pôvod, originál, identitu, čírosť, treba ísť hore prúdom, ku prameňu. Prameň, ten reprezentuje identitu, pôvodné hodnoty. Rieka je veľmi pekná a nielen pekná, ale aj veľmi potrebná, lebo bez vody sa nedá žiť. Istý čas sa dá žiť bez jedla, ale bez vody len krátko. Čítal som kedysi jednu peknú myšlienku. Je napísaná na jednej studni v Nemecku: *Geben, geben, immer geben, das ist mein Leben.* – *Dávať, dávať, vždy len dávať, to je môj život*. To hovorí studňa.

Prameň keby nedával, nebude prameňom, rieka vyschne, bude prázdna. Tolerantná spoločnosť, ktorá je veľmi populárna, a všetci chceme byť tolerantní, hovoríeva: *Ži a nechaj žiť! Leben und leben lassen!* Solidárna alebo kresťanská spoločnosť ide hlbšie. Je tolerantná, ale hovorí obsahovo viac: *Ži a pomáhaj žiť! – Leben und leben helfen!*

Rieka nielen žije, ale pomáha žiť. Chcem želať tomuto hnutiu, aby bolo takouto riekou v tom pravom slova zmysle, lebo rieka prináša život, hospodárstvo, dopravu, ekológiu, kultúru. Podunajská kultúra, okolo Dunaja vyrástla osobitá kultúra... Považie, Pohronie, Ponitrie, to všetko je okolo rieky, okolo vody, okolo života. Prítoky sú prijímané sprava i zľava. Viete, čo tým myslím: prijímať tých druhých, i sprava, i zľava a budeme mocnejší. A nebáť sa toho, lebo koryto je vyryté, smer je daný – nechcem to slovo používať inak – ale ten je tam, ten je vyrytý, to je tá cesta, ale čím viac sa otvoríme, tým viac života, tým viac vplyvu. Je jedno krásne heslo – ***In varietate concordia*** – jednota v rozmanitosti alebo svornosť v rozmanitosti. Je veľmi náročné, lebo každý z nás má iné názory na mnohé veci. Ale súvisí to aj s tým, že každý z nás je iný. Nikto nie je kópiou nikoho. A toto je jeden nádherný, univerzálny princíp. Každý je originál, lebo tvorivosť sa prejavuje originalitou. Nikto zo šiestich miliárd ľudí nie je rovnaký, ani z tých miliárd, čo boli pred nami, ani z tých, čo prídu, ak nezačneme klonovať. A preto to spomínam, že je ľahké hovoriť o rozmanitosti, ale ťažšie je rešpektovať rozmanitosť a ešte náročnejšie je žiť jednotu v rozmanitosti. **Ak KDH bude rozmanité v názoroch, ale bude sa usilovať o jednotu, bude otvorené, silné a atraktívne.** Také KDH nosím v predstavách, také KDH potrebuje Slovensko a Európa, také chcem spolu s vami formovať, ak ma podporíte svojou dôverou.

Ďakujem.

Zodpovednosť a solidarita

Zodpovednosť a solidarita

Programový prejav predsedu KDH **Jána Figel'a**,
Bratislava, Primaciálny palác, 24. október 2009

**Vážený pán prezident Kováč, Excelencie, ctení hostia,
Spoštovaní gospod Peterle, dragi Lojze,
vážení bývalí predsedovia KDH, milí členovia rady, ctené dámy a páni,**

ako som slúbil v septembri na Sneme KDH v Nitre, predstupujem dnes pred vás s programovým inauguračným prejavom. Za posledné dva týždne som precestoval všetkých osem regiónov Slovenska. Boli to náročné a naplnené dni. Stretol som tisíce ľudí, mladých i skôr narodených. Vrátil som sa domov, na Slovensko, medzi svojich. Dnes ponúkam túto programovú víziu, ktorá je výsledkom vlastných úvah, presvedčenia a skúseností, ale aj námetov od odborníkov z rôznych oblastí i občanov, ktorých som v dialógu postretával. Tento programový rámec nie je ani uzavretý, ani detailný. Preto vás všetkých pozývam k jeho ďalšiemu rozvíjaniu. Bude to náš spoločný program obnovy a rozvoja Slovenska, program zodpovednosti a solidarity. Na základe tohto programu, na základe našich hodnôt sa budeme uchádzať o podporu občanov a hľadať partnerov na spoluprácu. KDH chce byť zásadnou alternatívou voči súčasnému vývoju na Slovensku.

Za dvadsať rokov od získania slobody sa veľa na Slovensku zmenilo. Krajina sa postupne rozvinula a začlenila medzi stabilné a prosperujúce euroatlantické demokracie. Dvadsať rokov po prekročení prahu slobody sa však Slovensko nachádza v kríze. V kríze finančnej, ekonomickej, v kríze sociálnej, ale najmä v kríze morálnej. Akoby sme zabudli, že sloboda neprišla len zvonku ako dar dejín, ale že bola získaná v tvrdom vnútornom zápase o slobodu, spravodlivosť a pravdu. Niektorí mocní tohto štátu si ani nevšimli, že prišiel November '89, iní sa stále domnievajú, že vnútorné politické zmeny boli len reakciou na vonkajšie udalosti.

Ale nie je pravdou, že premeny roku 1989, podobne i dnešná kríza, sa zrodili mimo Slovenska, bez nás. Tí, čo pred desaťročiami zastierali význam dissentu a aktívneho odporu množstva často aj anonymných občanov túžiacich po zmenách, práve tí dnes prenášajú zodpovednosť za svoju neschopnosť spravovať veci verejné, za svoje bezradné *reakcie* na vnútornú sociálnu a ekonomickú krízu Slovenska na „tých vonku“, na bankárov a špekulantov na *Wall Street*. Ale čo hovorí *Main Street*, čo hovorí ulica? Čo hovorí tých viac ako 330 000 nezamestnaných, ktorí ostávajú na okraji spoločnosti, na ulici? Aktívna verejnosť stále viac svojimi postojmi potvrdzuje, že politik nemôže zbabelo vycúvať zo svojej zodpovednosti. Štátnik nemôže len reagovať na udalosti, musí byť ich tvorcom.

Kresťanskodemokratická politika na Slovensku, podobne ako v európskom kontexte, je politikou zodpovednosti a solidarity postavenej na sociálnom cítení, ktoré nepotláčajú individuálnu slobodu a iniciatívu, ale podporujú rozvoj človeka a spoločnosti. Keď sa Európa po skončení druhej svetovej vojny nachádzala v najväčšej kríze, doslova v ruinách, na sklonku tohto najkrvavejšieho konfliktu, uprostred sociálnej a ekonomickej krízy, práve vtedy kresťanskí politici ako Robert Schuman, Alcide de Gasperi, či Konrad Adenauer, ponúkli víziu, ktorá prelomila špirálu úpadku a znamenala snáď najväčšiu politickú inováciu v moderných dejinách v podobe Európskych spoločenstiev. KDH je najstaršou ponovembrovou politickou stranou na Slovensku, je autentickou, originálnou, zdola, na presvedčení ľudí zrodenu nositeľkou zápasu o skutočné hodnoty. A preto máme zodpovednosť, najmä teraz, v čase krízy, ponúknuť

svoju víziu, byť otvorení, počúvať a pozvať aj iných na dialóg ako spolu obnoviť Slovensko, a to nielen ekonomicky a sociálne, ale i morálne.

Reakciou na krízu nemôžu byť len nesystémové opatrenia, dopingové stimuly typu „šrotovné“ a tzv. sociálne podniky, ale rozumné, inovatívne zmeny a zlepšenia, ktoré nielenže prekonajú súčasné problémy, ale nastaví nové inštitucionálne mechanizmy, aby sa podobná kríza neopakovala. Potrebujeme posunúť Slovensko dopredu. Nesystémové riešenia môžu len oneskoriť potrebnú konsolidáciu v priemysle tým, že oddalia riešenie skutočných problémov. To nie je len názor slovenskej opozície a KDH, ale aj medzinárodných inštitúcií ako napríklad Európskej centrálnej banky.

Svetová finančná kríza bola spôsobená rozsiahlym **konzumizmom**, ktorý bol podporovaný finančnými aktérmi. Jednoducho povedané, ľudia, ale i štáty „žili nad svoje pomery“. Ukázalo sa v plnej nahote ako je nebezpečné žiť na dlh, pretože práve krajiny, v ktorých či už občania, firmy, alebo samotný štát konzumovali viac ako dokázali vytvoriť, prispeli najviac k prepuknutiu a prehlbeniu krízy. Jej riešením preto nemôže byť razantné zadlžovanie Slovenska. Treba sa vrátiť k odkazu štúrovcov: „Menej troviť, viac tvoriť!“ V čase krízy treba v prvom rade šetriť, hľadať rezervy verejných zdrojov a financie, aj tie, ktoré prichádzajú z fondov EÚ, využívať na investície, ktoré podporia nový rast hospodárstva. Krízu treba vidieť ako možnosť voľby nielen medzi viacerými socio-ekonomickými modelmi, ale aj viacerými formami správania sa a spravovania vecí verejných.

Korene svetovej finančnej krízy majú silný morálny rozmer. A kríza na Slovensku a jej súčasné prehlbovanie majú rovnaké príčiny – nerešpektovanie ducha zákona, podsúvanie osobného či stranického záujmu nad záujem štátny, zastieranie výhod lobistických štruktúr za budovanie sociálneho štátu, obchádzanie základných pravidiel v oblasti verejného obstarávania, či noriem o finančnej kontrole, každodenný klientelizmus, korupcia a netransparentnosť. **Je smutné, že pridelenie miliardových zákaziek spriatelovým firmám sa dnes zastiera otvorením ihrísk, rozdávaním futbalových lôpt a dresov pre školákov.**

Namiesto návrhov skutočných reforiem dnes vidíme na Slovensku len bezradnosť, populizmus, nekompetentnosť a šíriace sa obavy a neistotu z dôsledkov krízy. To je hlavný dôvod prečo chcem tu ako novozvolený predseda KDH predstaviť hlavné línie programu, ktorý ponúkame Slovensku. Som vďačný za podnety nielen kolegom z vedenia hnutia, ale aj odborníkom z rôznych oblastí verejného života.

Naša politika, ak má byť zmysluplná, musí byť založená na pevných a skutočných hodnotách. Sú to tradičné hodnoty, ktoré KDH vyznáva:

- sloboda a dôstojnosť ľudskej osoby, slušnosť, spravodlivosť, poriadok a bezpečnosť,
- trh a spravodlivá súťaž, súkromná iniciatíva, zodpovednosť,
- rovnosť, solidarita a sociálna zodpovednosť.

Z týchto hodnôt potom vyvodzujeme aj potrebu a úlohu kolektívnej akcie, či už súkromnej alebo verejnej na úrovni obce, regiónu a štátu, a potrebu subsidiarity. Tieto hodnoty sú platné pre politiku uplatňovanú voči rodine, voči práci (či už formou zamestnania v súkromnom alebo verejnom sektore alebo formou podnikania), a voči spoločnosti.

Dámy a páni, dovoľte mi teda následne predniesť tri základné priority, ktoré považujem za rozhodujúce pre budúcnosť Slovenska a cestu z krízy. Sú to:

- 1. zápas o slušnosť, transparentnosť, zákonnosť a zodpovednosť,**
- 2. riešenie ekonomického a sociálneho rozvoja,**
- 3. rozvíjanie dlhodobej perspektívy Slovenska ako tvorivej a inovatívnej spoločnosti.**

Súkromná iniciatíva, či už jednotlivca, alebo skupín, je základom pre vývoj zdravej demokratickej spoločnosti. Preto chceme podporovať prácu súkromných iniciatív. Zároveň sú však oblasti, ktoré si vyžadujú pozornosť a úsilie verejných inštitúcií a použitie ich nástrojov, vrátane donucovania.

Vnútro a spravodlivosť

Za takéto oblasti považujeme osobitne oblasti vnútra a spravodlivosti. Sú rozhodujúcimi rezortmi pre boj s korupciou. Ale rozhodujúca je občianska verejnosť. Ak bude väčšina spoločnosti aktívne odmietať

korupciu a klientelizmus, Slovensko bude úspešné. Bude víťaziť nad rakovinou, ktorú tieto javy pre spoločnosť predstavujú.

Chceme, aby polícia slušných občanov chránila a slúžila im, nie ich obťažovala. Pre boj s korupciou a organizovaným zločinom sa ako výhodné javí vytvorenie jedného centrálného policajného orgánu. KDH bude presadzovať

- zrušenie sovietskeho modelu prokuratúry, ktoré zabezpečí jednotnú a transparentnú trestnú politiku štátu,
- zavedenie trestnej zodpovednosti právnických osôb,
- obligatórny trest prepadnutia majetku pri organizovanej a drogovej kriminalite,
- rozširovanie priestoru pre mimosúdne riešenie sporov (mediácia, rozhodcovské konanie),
- posilňovanie administratívnych kapacít súdov,
- iniciovanie diskusie o ústavných zmenách v súdnictve (aplikácia bezpečnostných previerok na sudcov, priama voľba časti členov Súdnej rady, priama voľba sudcov).

Pre zvýšenie transparentnosti verejného života budeme podporovať

- prijatie prísneho zákona o preukazovaní pôvodu majetku,
- zúženie poslaneckej imunity na výroky a hlasovanie v parlamente.

Pre zjednotenie volebných procedúr potrebuje Slovensko jeden volebný kódex, ktorý pomôže sprehľadniť podmienky účasti v kampani a vo voľbách pre päť rôznych volieb.

Verejné obstarávanie a reforma štátnej administratívy

Ekonomická a sociálna kríza sa na Slovensku prehlbuje aj preto, že verejné prostriedky sú v mnohých prípadoch vynakladané **neúčelne, neefektívne a nehospodárne**. Všetci poznáme príklady – nástenkový tender, kauza emisií, pochybné verejné obstarávania pri výstavbe diaľnic, atď.

Odhady uskutočnené na základe údajov zo systému národných účtov podľa metodiky OECD ukazujú, že na Slovensku **prostriedky vynaložené verejným obstarávaním predstavujú 12–15 % HDP**. Tento podiel

bude narastať. Podľa odborných odhadov, netransparentné využívanie predražuje verejné obstarávanie o 10–15 %. Je preto dôležité, aby aj na zákazky malého rozsahu, ktoré predstavujú okolo 40 % verejného obstarávania, boli vyhlasované súťaže, a neboli udeľované priamym zadáním. Rovnako dôležité vo verejnom obstarávaní je i **transparentné nastavenie kvalifikačných predpokladov**.

Elektronické zverejňovanie štátnych zákaziek (zavedenie elektronických dražieb vo verejnom obstarávaní), transparentné vyhodnocovanie verejných súťaží a informovanosť verejnosti musí byť našou prioritou. Elektronická administratíva môže viditeľne zefektívniť narábanie s finančnými zdrojmi SR i eurofondami. Chceme vytvárať otvorené a flexibilné administratívne prostredie, ktoré zjednoduší a sprehľadní celý výberový proces.

V dobe počítačových sietí je neospravedlňiteľné, aby občania trávili čas obchádzaním úradov a predkladaním rôznych potvrdení; je to nedôstojné a hospodársky stratové. Preto chceme urýchliť vybudovanie prepojených sietí, ktoré umožnia zdieľanie informácií medzi verejnými inštitúciami, odbremení občana a poskytnú verejným zamestnancom šancu sústrediť sa na potrebnú prácu (inšpirácia z ČR, Estónska, Fínska).

Sociálny a ekonomický rozvoj

Slovensko, kde je dnes najviac nezamestnaných za posledné štyri roky, potrebuje sociálnu trampolínu, nielen sociálnu sieť. To je prvý aspekt solidarity: dať núdznemu prostriedky na to, aby mohol zmeniť svoju situáciu. Začína sa to výchovou a vzdelávaním, pokračuje v ekonomickej podpore samozamestnávania a investícií, a pokračuje v celoživotnom vzdelávaní.

Životná skúsenosť, naša ľudská skúsenosť dostáva tak nový rozmer slobody, ktorá sa prejavuje vo vytváraní rodinného, národného, i globálneho spoločenstva, ktorého centrom je ľudská osoba v celej svojej bohatosti a hĺbke, vo svojom povolání žiť s inými, a to najmä s tými najsilnejšími. V čase, keď ekonomický prospech, či finančná špekulácia zabúdajú na človeka, ktorý sa stáva len akýmsi výrobným prostriedkom, chce KDH opäť

postaviť do centra politiky ľudskú osobu, jej sociálny a duchovný rozmer. Chceme formovať vyvážené a osvedčené **sociálne trhové hospodárstvo**.

Tromi hlavnými súvislosťami našej hospodárskej a sociálnej politiky KDH sú **rodina, trh a spoločnosť**.

V oblasti **rodiny**, ktorá je prirodzenou a základnou bunkou každej spoločnosti a zaslúži si jej podporu, neuvážené politiky majú za následok znižovanie pôrodnosti a pretrhávajúce väzieb medzi jednotlivými generáciami. Chceme sa zamerať na:

- pomoc rodičom, aby nemuseli riešiť dilemu buď rodina alebo práca (zriaďovanie materských škôl, podpora čiastočných úväzkov, finančná podpora rodiny),
- pomoc deťom zo sociálne slabších rodín, aby dokázali získať kvalitné vzdelanie a neskôr mohli uspieť na trhu práce,
- dôchodkovú reformu, ktorá vzhľadom na vývoj demografie pomôže etablovať finančne udržateľný systém.

Motorom hospodárskeho rastu a tvorby národného bohatstva je súkromná iniciatíva podporovaná kompetentnou a efektívnou verejnou správou. Preto sa v rámci podpory slobodného **trhu** budeme snažiť o:

- **zabezpečenie podmienok pre spravodlivú súťaž**. Každý občan má právo, aby sa slobodne a bez umelých prekážok rozhodol o spôsobe uplatnenia svojho talentu a úsilia či už v zamestnaní (v súkromnom alebo verejnom sektore), alebo v podnikaní. Úlohou štátu je zabezpečiť a vyvíjať reguláciu podporujúcu toto slobodné rozhodnutie, preto v ekonomickej politike podporujeme prijatie merania dopadov regulačných politík a tvrdšie postihovanie akýchkoľvek obmedzovaní súťaže.
- **Zabezpečenie rozumného nakladania s verejnými financiami**. Rozhodnutia v politike musia byť založené na kvalitných informáciách. Míňanie spoločných peňazí nemôže byť podmienené historickými nárokmi výdavkových kapitol, ale musí smerovať k splneniu rozumných cieľov verejnej politiky, na ktorých sa zhodli občania v demokratických voľbách. Preto podporujeme urýchlenie reformy správy verejných financií, vrátane vypracovávania záväzného a transparentného viacročného rozpočtu a financovania programov podľa priorit a plnených cieľov.

- **Skvalitnenie verejnej administratívy.** Slovensko si nemôže dovoliť rozsiahly úradnícky aparát, ale rovnako si ani nemôže dovoliť aparát nemotivovaných, neistých a nekompetentných úradníkov, učiteľov a ostatných štátnych a verejných zamestnancov. Preto podporujeme urýchlenie reformy verejnej administratívy, ktorá by jasne stanovila spôsob hodnotenia zamestnancov, ich pracovné podmienky a možnosti kariérneho postupu.
- **Udržanie verejného dlhu na rozumnej úrovni.** Súčasná hospodárska kríza je jasným svedectvom toho, aké následky má deficitné financovanie možno dobre mienených, ale ekonomicky nezmyselných projektov. Dôsledky deficitného hospodárenia nepadajú len na súčasné generácie, ale aj na mnoho budúcich generácií, a preto je naším cieľom, aby sme zachovali dlh na rozumnej úrovni a využívali ho na odstránenie starých deficitov zvlášť v doprave a v životnom prostredí, a postupne ho, s pomocou vyrovnaného hospodárenia, znižovali.
- **Samostatnú daňovú politiku.** Výšku verejných príjmov a daní nemôže určovať nikto iný ako občania Slovenskej republiky, ktorí rozhodujú o rozsahu a kvalite verejných služieb a statkov.
- **Modernú odvodovú politiku.** Súčasný systém sociálnych odvodov je prežitkom, ktorý znepríjemňuje život občanom aj úradníkom; je najdrahší spomedzi štátov OECD a svojou komplikovanosťou brzdí hospodársky rozvoj Slovenska. Preto sme za zmenu systému zdravotného poistenia, prehodnotenie sociálneho poistenia a jeho sadzieb, a modernizáciu výberu odvodov. Zároveň podporujeme oslobodenie nízkopríjmových skupín od platenia odvodov (podobne, ako sú oslobodení od platenia dane z príjmu).
- **Flexibilnejší Zákonník práce.** Podmienky zamestnávania musia motivovať potenciálnych zamestnancov i zamestnávateľov k vzájomne výhodným zmluvám a kontraktom. Byť úspešný v zamestnaní a v podnikaní si vyžaduje flexibilnú pracovnú legislatívu. KDH ponúka k tomu súhrn opatrení.

Regionálny rozvoj a decentralizácia štátnej správy

Slovensko potrebuje modernú administratívu na centrálnej, regionálnej i miestnej úrovni. Samosprávy sú kľúčovým pilierom spoločnosti postavenej na **princípoch solidarity a subsidiarity**, ktorého úlohou je zabezpečiť rovnovážne postavenie všetkých článkov spoločnosti. **Decentralizované zdieľanie politickej moci je jedným z hlavných plodov zmien roku 1989. KDH bolo vo vláde pri etablovaní miestnej i regionálnej samosprávy. Pre nás je subsidiarita druhým menom pre slobodu občana.** Snaha o centralizovanú moc je vlastná socialistickému svetonázoru a totalitným formám spoločnosti.

Je preto nesmierne dôležité pokračovať v efektívnej podpore samospráv. Jednou z možností je decentralizácia eurofondov a vytvorenie viacerých regionálnych operačných programov (ROP). V Poľsku ich existuje šesť, v Českej republike sedem a skúsenosti nasvedčujú, že decentralizovaný model vnáša väčšiu dynamiku pri čerpaní eurofondov. V podmienkach Slovenska by bolo vhodné – okrem samostatného programu pre Bratislavu – **pracovať v troch regionálnych operačných programoch: Západné Slovensko, Stredné Slovensko, Východné Slovensko, namiesto dnes jediného ROP.**

Regionálny rozvoj musí byť našou prioritou, pretože rozvojová priepasť medzi Bratislavským krajom a zvyškom SR spôsobuje dlhodobé sociálne a ekonomické zaostávanie veľkej časti populácie SR. Rozdiel v úrovni HDP na obyvateľa medzi Bratislavským regiónom a Východným Slovenskom je viac než 3:1 (149 % priemeru EÚ resp. 44 %). A ďalej narastá!

Hlavne východ a stred Slovenska trpia nedostatkom dopravnej a komunikačnej infraštruktúry a následne aj odchodom vzdelanej pracovnej sily. Zároveň to sú aj regióny, v ktorých žije mnoho **sociálne slabých Rómov**, ktorí majú pomerne vysoký podiel na miestnej pracovnej sile v aktívnom veku, ale minimálny na zamestnanosti a spotrebe. Sme si vedomí, že bez pozdvihnutia týchto komunít budú východné regióny aj naďalej ekonomicky zaostávať. Preto chceme využiť všetky pozitívne skúsenosti, aby sme túto situáciu zmenili, aj keď je to postupný proces. Opakom tohto prístupu je chudoba a násilie či extrémizmus.

Rozvoj vidieka a poľnohospodárstvo, krajinotvorba a životné prostredie

Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka sú jednou z priorít KDH. Chceme o. i. podporiť nové formy a pravidlá financovania poľnohospodárskej prvovýroby. KDH rovnako podporí informatizáciu vidieka a preskúma praktické možnosti budovania širokopásmového internetu v spolupráci s privátnymi aktérmi a fondami EÚ. Informatizácia a spoločnosť založená na vzdelávaní a inováciách je predpokladom pre dlhodobý udržateľný rast a rozvoj vidieka.

Keď hovoríme o poľnohospodárstve, príliš často zabúdame na význam krajinotvorby, na udržiavanie a zveľadovanie prírodného bohatstva. Až 41 % povrchu Slovenska tvorí les, sme štvrtou najlesnatejšou krajinou v Európe. **Reštrukturalizáciou lesného hospodárstva** vytvoríme spravodlivé konkurenčné prostredie s vysokou mierou hospodárnosti a efektivity využívania energetického a surovínového potenciálu krajiny. Múdre, optimálne a zodpovedné využitie tohto potenciálu a prírodného prostredia Slovenska je dôležitým predpokladom boja proti ekonomickej kríze. V súvislosti s lesmi a vodnými zdrojmi, na ktoré je Slovensko tiež bohaté, potrebujeme vytvoriť úplne nové, originálne riešenia v rámci ochrany ovzdušia a ochrany ozónovej vrstvy Zeme, v rámci boja proti klimatickým zmenám. **Voda a vegetácia** má podstatnú, aj keď pomerne málo preskúmanú úlohu v klimatickom systéme Zeme. Slovensko by malo túto dimenziu prenášať aj na dôležité medzinárodné fóra, ktoré sa znižovaním globálneho otepľovania zaoberajú.

Ochrana životného prostredia si vyžaduje nielen priamo odstraňovať škody spôsobené počas minulého režimu, ale ekonomickými nástrojmi motivovať obce a občanov k ochrane a zveľadovaniu životného prostredia, napríklad s využitím európskych fondov. Prinesie to zlepšenie podmienok pre život a cestovný ruch.

Energetika

Energetika sa stáva centrálnou otázkou konkurencieschopnosti, bezpečnosti a udržateľnosti rozvoja krajiny. Prioritou musí byť preto energetická efektívnosť v celom hospodárstve, vo verejnom sektore i v domácnostiach. KDH bude podporovať **využitie domácich obnoviteľných zdrojov** za podmienky ekologickej udržateľnosti a ekonomickej konkurencieschopnosti bez trvalých nárokov na štátny rozpočet. **Podporujeme diverzifikáciu dovozov kľúčových energetických surovín a dostavbu JE Mochovce.** Potrebujeme legislatívne upraviť a posilniť nezávislosť Úradu pre reguláciu sieťových odvetví SR. Slovensko tiež potrebuje zásadne prehodnotiť svoju Stratégiu energetickej bezpečnosti vzhľadom na budúcu makroekonomickú prognózu. Ukazuje sa ako vhodné vytvorenie Rady vlády pre energetiku ako medzirezortného orgánu s kompetenciami v oblasti koordinácie energetickej politiky a bezpečnosti.

Zdravie obyvateľstva

Dopady svetovej hospodárskej krízy neobišli ani zdravotníctvo na Slovensku. Vplyv krízy pociťujú všetci – pacienti, zdravotníci aj poisťovne. Mnohé zo sľubov Programového vyhlásenia súčasnej vlády v oblasti zdravotníctva neboli doteraz realizované ani počas „rokov hojnosti“, takže je nepravdepodobné, že sa uskutočnia za súčasného stavu. Kríza a jej dopady predstavujú jasné argumenty, prečo robiť koncepčné zmeny v slovenskom zdravotnom systéme. KDH má odpovede na súčasnú zhoršujúcu sa situáciu, na chorľavé zdravotníctvo. Uvediem len niektoré z nich:

- zaviesť reálny systém financovania nemocníc
- umožniť rozšírenie povinného poistenia komerčným, doplnkovým resp. nepovinným pripoistením
- dodržať stanovenú výšku platieb za „štátnych“ poistencov (deti, nezamestnaní, dôchodcovia) na úrovni 5 % priemernej mzdy
- ochrániť najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva pred zvyšujúcimi sa poplatkami v zdravotníctve
- podporovať prevenciu najčastejších chorôb

- významne šetriť zdroje nemocníc opätovným zavedením regresívnej marže na lieky
- zvyšovať konkurencieschopnosť slovenského zdravotníctva dôrazom na kvalitu a efektívnosť poskytovania zdravotnej starostlivosti
- zaviesť právo na duchovnú službu pri hospitalizácii (dnes závisí na dobrej vôli vedenia zdravotného zariadenia).

Ctené dámy a vážení páni,

tento rok bol na základe návrhu Európskej komisie, ktorý som inicioval, vyhlásený za Európsky rok tvorivosti a inovácie. Pri predložení návrhu v roku 2007 o žiadnej kríze nebolo počuť. Ale podpora tvorivosti a inovácií je v čase krízy ešte viac namieste. Tí, ktorí tak robia, rozvíjajú potenciál jednotlivca i spoločnosti, a vychádzajú aj z krízy rýchlejšie a istejšie. Pre dlhodobú vitalitu a konkurencieschopnosť Slovenska je preto dôležitá **tvorivá a inovatívna spoločnosť podporujúca všestranný rozvoj človeka**.

Vzdelanie, veda a výskum, kultúra

Dostupnosť a kvalita vzdelania sa stávajú rozhodujúcim faktorom pre zamestnanosť, sociálne začlenenie, občiansku zrelosť a kultúrne vedomie jednotlivca i národa. Slovenské školstvo čelí mnohým rastúcim problémom. Potrebujeme lepšie i viac investovať do najdôležitejšieho potenciálu, ktorý máme – do **mladých ľudí, ich poznania, vedomostí, zručností a kvalifikácie**. Potrebujeme všetkých motivovať ku kvalite výsledkov a k celoživotnosti vo vzdelávaní.

Na úrovni základného a stredného školstva je potrebné dokončenie obsahovej reformy, výraznejšie znižovať mieru centralizácie a umožniť učiteľom viac inovatívnosti vo vzdelávaní. Treba klásť väčší dôraz na individualitu dieťaťa a podporovať vo väčšej miere špeciálnu pedagogiku. Rozhodujúcim faktorom pre kvalitu výsledkov žiakov je kvalita učiteľov.

Vysoké školy potrebujú rovnako viac zamerania na kvalitu vzdelávania. Zaostávajú v medzinárodných porovnávaniach nielen vo svete, ale aj v regióne. Preto potrebujeme viac medzinárodnej mobility študentov, doktorandov, pedagógov a vedcov, viac medzinárodnej spolupráce,

potrebujeme pritiahnuť špičkových zahraničných pedagógov. Potrebujeme zvýšiť nezávislosť a kredit Akreditačnej komisie. Medzi VŠ a podnikmi by malo vzniknúť fórum pre dialóg a partnerstvo, aby prinášalo ovocie pre akademický a vedecký rozvoj, ale aj pre hospodárstvo a podnikanie.

Slovensko by spájaním vzdelávania, vedy, výskumu a podnikania malo smerovať k inovatívnej a tvorivej spoločnosti, ktorá je lepšie pripravená čeliť kríze a výzvam globalizácie a rozvíjať ľudský potenciál.

Nedá mi tu neuviesť kľúčovú dôležitosť kultúry ako katalyzátora tvorivosti a médií, vrátane nových informačných a komunikačných technológií (IKT). **Kultúra** nesmie byť okrajovou agendou a rozpočtovou kapitolou. Je dôležitá pre identitu, zachovanie kultúrneho dedičstva a celkový rozvoj spoločnosti.

Slovensko a jeho susedia

Slovensko chce intenzívne rozvíjať susedské vzťahy priateľstva. Svoje limity budeme vyvažovať otvorenosťou, kooperáciou, európskou integráciou, ku ktorej smeruje a raz, po zodpovednej príprave, sa pripojí aj najväčší spomedzi susedov – Ukrajina. Práve **spoločná Európa je odpoveďou na historické záťažové stredoeurópskeho regiónu**. Nie revízia minulosti, ale zmierenie, zblíženie a spoločná cesta na báze osvedčených hodnôt je tou potrebnou odpoveďou. V tomto duchu musí byť Slovensko skutočnou vlasťou a príjemným domovom pre všetkých svojich občanov, Slovákov či príslušníkov menšín.

Potrebujeme poznať svoju tvár, múdrosť a odvahu prihlásiť sa k svojim dejinám. Hlásim sa preto k slovám svojho predchodcu P. Hrušovského, ktorý ako predseda NR SR v r. 2003 pri 10. výročí vzniku SR povedal: „Je našim prianím vyrovnať sa s otvorenými otázkami slovensko-maďarskej histórie. Naším vkladom do tejto diskusie je ochota postaviť sa čelom k problému represie a diskriminácie maďarskej menšiny po druhej svetovej vojne. Podobný krok – vyrovnávajúci sa s represiami a diskriminovaním Slovákov – pokladáme za vec vnútorného rozhodnutia našich maďarských partnerov. Osobne som presvedčený, že obojstranné vyrovnanie sa s históriou by pomohlo zbaviť našu budúcnosť opakovaného vyvolávania tráum minulosti a otvoriť cestu k nezaťaženej spolupráci.“

Slovensko v medzinárodnom spoločenstve, obrana

Za dôležité považujeme dokončenie zmluvného rámca medzi SR a Sv. Stolicou, ktorý dnešná vláda zmrazila a odložila zo stola. A naopak, prijíma viaceré rozhodnutia, ktoré smerujú proti nemu, zvlášť v oblasti výchovy a vzdelávania.

KDH bude podporovať **väčšiu účasť slovenských subjektov na medzinárodnej rozvojovej pomoci, ktorá je dôležitým nástrojom solidarity vo svete.**

V otázkach obrany je cieľom KDH **obranná dostatočnosť Slovenska, jeho aktívna účasť nielen na záväzkoch v rámci NATO, ale aj na vytvorení Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky.** Veľkú pozornosť musíme venovať vybudovaniu funkčného krízového riadenia SR s cieľom mať potrebné prvky pre zabezpečenie civilného obyvateľstva, kľúčových oblastí priemyslu, jadrovej bezpečnosti i legálneho zapojenia Ozbrojených síl SR do úloh spojených s ochranou obyvateľstva, zdravia a majetku a objektov pri priemyselných ale aj prírodných nešťastiach v krajine.

Slovensko pre Európu, Európa pre Slovensko

KDH je od svojho vzniku nositeľom vízie európskej hviezdičky a stoličky pre Slovensko. Pred piatimi rokmi sa táto vízia úspešne naplnila členstvom Slovenska v EÚ. Stal som sa prvým občanom SR v kresle európskeho komisára. Naša úloha sa tým nekončí. **Sme spoluzodpovední za budúci osud integrácie, za rozširovanie Únie, jej ďalšie formovanie. Európa bude jednotná a akcieschopná, ak bude spoločenstvom hodnôt.** A tu je úloha kresťanských demokratov nezastupiteľná, podobne ako pri jej založení. Po vstupe novej Reformnej zmluvy do platnosti budeme dbať o efektívne fungovanie Únie na prospech všetkých jej členov a medzinárodného spoločenstva, o dôsledné uplatňovanie princípov subsidiarity a proporcionality v jej činnosti podľa dohodnutej delby kompetencií.

Vzhľadom na výhrady oficiálne vznesené Českou republikou pri ratifikácii **Lisabonskej zmluvy** vo vzťahu k tzv. Benešovým dekrétom je potrebné, aby politické a zmluvnoprávne riešenie tejto záležitosti

rovnakou mierou a adekvátnym spôsobom pokrývalo obidva nástupnícke štáty Československa. Je to v plnom a legitímnom záujme SR. Preto vyzývam vládu SR, aby takého stanovisko zaujala, a jej predseda Robert Fico ho následne na najbližšom rokovaní Európskej rady presadil do jej záverov respektíve rozhodnutí. Premiér sa pri tomto úsilí môže opierať o podporu KDH i moju osobnú ako predsedu hnutia.

Ctené dámy, vážení páni, milí priatelia,

keď krajinu zachváti kríza, populizmus a nekompetentnosť, potrebujeme tvorivý pokoj, rozvahu, odbornosť a tímovú prácu. KDH je dnes otvorené pre ľudí, pre nové tváre a nové riešenia. V tejto otvorenosti, ale aj s vedomím zodpovednosti za ďalší vývoj krajiny, vás všetkých pozývam k tvorivej spolupráci.

Nech nám v tom Pán Boh pomáha!

Ty si sa vrátil domov, pretože vieš, že práca nie je skončená. Je treba pokračovať vo vytváraní skutočnej demokracie pre všetkých. Čaká nás riešenie problémov, ktoré nezvládneme ak nespojíme spolu sily v prospech spoločného dobra a ľudskej dôstojnosti.

Alojz Peterle

*poslanec Európskeho parlamentu,
bývalý premiér Slovenskej republiky*

**Dvadsať rokov
kresťanskej
demokracie**

Dvadsať rokov kresťanskej demokracie

Alojz Peterle, poslanec Európskeho parlamentu,
bývalý premiér Slovenskej republiky.

*Prejav odznel na slávnostnom zasadnutí Rady KDH
v Bratislave 24. októbra 2009.*

Pred dvadsiatimi rokmi som mal tú česť byť osobne prítomný na zakladajúcom Sneme KDH. Vtedy som po prvý raz zažil slovenskú politickú jar s jasnou politickou vôľou slovenských kresťanských demokratov. Vtedy ste chceli demokratické, svojprávne a európske Slovensko. Slovensko, ktoré bude zdieľať so slobodnými národmi Európy spoločné hodnoty, výzvy a budúcnosť. Chceli ste človeka postaviť do stredu a vrátiť politike jej pravé poslanie. Poslanie, ktorým je služba pre spoločné dobro.

Tomuto cieľu ste zasvätili svoje srdce a energiu. Slovensko by nedosiahlo svoje historické úspechy bez energického nasadenia Kresťanskodemokratického hnutia. KDH sa svojou dobrou prácou a principiálnymi postojmi stalo známe nielen na Slovensku, ale aj v Európe.

Nesmierne som rád, že po historicky najväčšom rozšírení EÚ, bol to práve slovenský komisár, ktorý mal vo svojom portfóliu kultúru. Jan-kovi Figel'ovi z tohto miesta chcem úprimne zablahoželať k vynikajúcej práci počas piatich rokov v širokej agende školstva, kultúry a odborného vzdelávania.

Ján Figel' bol oddaný základným hodnotám EÚ. Silne inšpirovaný kresťanským pohľadom na človeka uplatňoval stredoeurópsky cit pre kultúru. Zmysel pre kultúru dokazoval záujmom o človeka. Ján Figel' dokázal, že bez kultúry pre človeka nie je možné vytvoriť plnohodnotné spolužitie a potrebnú jednotu pri rešpektovaní rozmanitosti.

Histórii Európy sa nedá porozumieť bez poznania histórie Strednej Európy. Stredná Európa bola priestorom, kde vo veľkom dochádzalo k potlačovaniu dôstojnosti ľudí, samostatných národov a národnostných menšín.

Dnes je slovenská identita ako aj slovinská a iné národné identity uznaná, vážená a vítaná. V Bruseli sú slovenčina a slovinčina úradné jazyky. V minulom storočí sme bojovali za právo používať vlastný jazyk verejne, dnes sme subjektmi a spolutvorcami spoločnej Európy.

Drahí priatelia,

som veľmi rád, že sme sa dožili obratu v histórii. Pozitívny obrat sme využili na dosiahnutie našich základných národnopolitických cieľov. Za nami je skoro dvadsať rokov demokracie a päť rokov plnoprávneho členstva v EÚ.

Som presvedčený, že spolu so mnou zdieľate presvedčenie, že našim cieľom nebolo získať iba dobrú geopolitickú polohu vstupom do EÚ, ale vytvorenie nového rámca pre našu sebarealizáciu a súčasne spoluvytváranie Európy ako spoločného domu pre všetkých.

My, kresťanskí demokrati, sme nediskutovali či prijmeme demokratické štandardy, dodržiavanie ľudských práv, pravidlá právneho štátu a sociálno-trhové hospodárstvo. Kresťanskí demokrati nepotrebovali aklimatizáciu, aby si osvojili európske hodnoty, naopak, želali sme si podeliť sa o ne s inými.

Pripomíname si dvadsať rokov od pádu Berlínskeho múra a následne celej železnej opony. Je dobré, ak sa spýtame, čo sme v tomto čase dosiahli. Nepochybne sme zaznamenali veľké úspechy.

Je nám však jasné, že štrukturálne a inštitucionálne zmeny nestačia na skutočnú demokratickú premenu. Sme svedkami toho, že pod novými heslami sa skrývajú staré vzory myslenia a správania. Finančná kríza poukázala, že princípy sociálno-trhového hospodárstva, ktoré je postavené na úcte k ľudskej dôstojnosti, neraz prehrávajú zápas s divokým kapitalizmom a politickým klientelizmom. Vytvárajú sa veľké sociálne rozdiely, ktoré nie sú výsledkom práce, ale sú následkom nefungovania právneho štátu.

Myslím, že najviac rozčarovaní sú práve naši voliči, ktorí po páde železnej opony veľmi dôverovali kresťanským demokratom. V čase komunizmu najviac trpeli, v období demokracie sa nesplnili ich oprávnené očakávania – spravodlivosť pre všetkých, víťazstvo pravdy, podpora sociálne slabších a ďalšie.

Dnes po dvadsiatich rokoch viac rozumiem, prečo Mojžiš neprišiel rovno do zaslúbenej zeme. Židia potrebovali štyridsať rokov – celú jednu generáciu. Dĺžka putovania Židov po púšti nás nemá znechutiť, ale povzbudiť, aby sme ďalej pracovali. Biblia je veľmi presná – kto chce rásť, musí sa namáhať v pote svojej tváre.

Niekedy sa niečo ukazuje ako skratka, ak sa však po tejto ceste vydáme, zistíme, že to nie je skratka ale okľuka, za ktorú neraz draho zaplatíme.

V EÚ ideme skôr dopredu po malých krokoch, ako po zdanlivo rýchlej ceste skratiek. Pridlho sa zaoberáme Lisabonskou zmluvou. Vývoj v posledných rokoch jasne ukazuje, že niektoré problémy nemôžeme vyriešiť iba prostriedkami, ktoré majú národné štáty. Čoraz zreteľnejšie vidno, že viacero problémov môžeme úspešne vyriešiť iba spolu. Nemyslím iba na problematiku klimatických zmien, terorizmu a migrácie. Keď myslíme na svoje záujmy, musíme myslieť aj na druhých. V tom je hĺbka európskej politickej ideí a sila kresťansko-demokratického myslenia. Spolupráca nefunguje bez vzájomnej úcty.

Dnešné výzvy sú celkom iné, ako tie pred dvadsiatimi rokmi. Vtedy sme bojovali za základné práva ľudí, národov a štátov. Dnes žijeme slobodne v mieri a demokracii. Zažívame však Európu, ktorá má málo radosti zo života. Je neraz boľavá a zachmúrená, pretože má ťažkosti so svojou identitou. Niektorým tento stav pripomína koniec starovekého Ríma. Záležitosti sa vyvíjajú zle, keď človek nie je postavený do stredu. Ak je dôležitejší ako človek záujem kapitálu, ideológie, strany, úzkych záujmových skupín.

Preto je pre nás kresťanských demokratov kľúčovou otázkou: „Postavili sme človeka do stredu nášho snaženia na Slovensku, v Slovinsku, v Európe, vo svete?“ S týmto je spojená ďalšia dôležitá otázka: „Konáme politiku ako službu pre človeka?“

Okolo roku 2020 budeme mať na jedného aktívneho človeka v produktívnom veku, jedného dôchodcu. Generácia našich detí bude najviac pracovne zaťažená z doterajších generácií. V Slovinsku máme Stranu mladých a Stranu dôchodcov. Budeme prežívať generačný konflikt, alebo nájdeme nový zmysel pre solidaritu a sociálnu spravodlivosť?

Prežívame tiež krízu zdravotných systémov, ktorá bude trvať dlhšie ako finančná kríza. Štatistiky hovoria, že každý tretí Európan dostane rakovinu. Bude zdravotná starostlivosť pre všetkých?

Pred dvadsiatimi rokmi sme hovorili, že je treba zmeniť politickú paradigmu. Pod paradigmou v tomto kontexte rozumiem modelový vzorec správania sa. Dnes je treba urobiť viac. Bude potrebné zmeniť životnú, hodnotovú paradigmu. Liberalistická súťaž pod heslom „Kto získa viac“ neskutočne vyčerpáva, ničí medziľudské vzťahy a ľudskosť. Bude potrebné nájsť novú paradigmu, ktorá umožní trvalý rast a spolužitie vo vzájomnej úcte. Ak má byť táto nová paradigma trvalá, musí vychádzať z kresťanstva.

V Slovinsku sa kresťanskí demokrati v posledných parlamentných voľbách nedostali do parlamentu. Sú za tým rôzne dôvody. Dnes ľuďom v Slovinsku kresťanskí demokrati chýbajú. Chýba im politická línia, ktorá je programovo jasná, neskorumpovaná, nepodporuje radikálne riešenia. Politická línia, ktorá chráni ľudský život od počatia po prirodzenú smrť, podporuje rodinu, práva a povinnosti vidí v jasnej súvislosti. Dovoľte mi

ešte krátko sa zastaviť pri posledných voľbách do Európskeho parlamentu. Napriek sociálnej demagógii ľavice, výrazne v nich zvíťazila umiernená pravica. Tento výsledok nás zaväzuje.

Dovoľte mi prosím, byť na konci môjho príhovoru, viac osobný.

Vážený pán predseda, drahý Janko,

veľmi vysoko hodnotím Tvoje rozhodnutie vrátiť sa na domácu politickú scénu. Európa sa nevytvára iba v Bruseli, Paríži, Berlíne alebo iných veľkomestách. Spoločnú Európu nemôžu vybudovať iba profesionálni euróradníci. Projekt spoločnej Európy bude úspešný, ak budú mať z neho radosť obyvatelia Európy od malých dedín po veľkomestá.

Ty si sa vrátil domov, pretože vieš, že práca nie je skončená. Je treba pokračovať vo vytváraní skutočnej demokracie pre všetkých. Čaká nás riešenie problémov, ktoré nezvládeme ak nespojíme spolu sily v prospech spoločného dobra a ľudskej dôstojnosti.

Viem, že by si sa ľahko mohol stať veľmi dobre plateným manažérom, alebo expertom. Ty si sa však rozhodol inak. Prajem Ti, aby si mal zo svojej práce radosť a úspech. Želám Ti, aby si mal okolo seba dobrý, efektívny tím ľudí. Ľudí, ktorí sa nezastavia pri krátkodobých úspechoch, ale budú dlhodobo vytvárať trvalé hodnoty.

Všetkým Vám zo srdca želám, vo svojom mene, v mene Európskej ľudovej strany a kresťansko-demokratickej strany – Nové Slovinsko – veľa úspechov pri vytváraní silnej slovenskej kresťanskej demokracie. Prajem si, aby Slovensko prijalo Vaše pozvanie k práci pre nové, lepšie Slovensko a spoločnú Európu.

Pán Boh Vám žehnaj!

**Ján Figel':
udalosti v obraze.**

- Predseda KDH Ján Figel so svojou manželkou Máriou.

- Ján Figel so svojimi deťmi a manželkou.

- Ján Figel so svojou matkou.

- Ján Figel' krátko po zvolení za predsedu KDH na sneme v Nitre, 19. septembra 2009.

- Prvá tlačová konferencia novozvoleného predsedu KDH Jána Figeľa na sneme v Nitre.

- Záver Snemu KDH v Nitre patril predsedovi Jánovi Figeľovi, bývalému predsedovi hnutia Pavlovi Hrušovskému a podpredsedom KDH (zľava) Ivanovi Uhliarikovi, Antonovi Marcinčikovi, Júliusovi Brockovi, Márii Sabolovej, Jane Žitňanskej a Danielovi Lipšicovi.

- Slávnostné zasadnutie Rady KDH v Bratislave, Primaciálny palác, 24. októbra 2009.

- Ján Figeľ s priaznivcami KDH z okresu Nitra.

- Tamtiež.

- Ján Figeľ s priaznivcami KDH z okresu Žilina.

- Predseda KDH Ján Figeľ prednáša svoj Programový prejav, Bratislava, Primaciálny palác, 24. októbra 2009.

- Séria stretnutí Jána Figeľa „Návrat domov“ bola najmä o rozhovoroch s členmi a priaznivcami KDH.

- Stretnutie španielskeho kráľa Juana Carlosa s prezidentom EK José Manuelom Barrosum a komisárom Jánom Figeľom.

- Ján Figeľ s francúzskym prezidentom Jacquesom Chiracom na Stretnutí pre európsku kultúru v Comédie Française v Paríži.

▪ Ján Figel' po prezentácii podpisuje svoju novú knihu – „Dozrievanie pre Európu“, Bratislava.

▪ Ján Figel' oslavuje s mladými ľuďmi 50. výročie podpisu Rímskych zmlúv.

▪ Ján Figel' otvára slovenský a český exponát v parku Mini Európa v Bruseli.

- S pápežom Benediktom XVI. vo Verone.

- Kardinál Jozef Tomko v rozhovore s eurokomisárom Jánom Figel'om.

- Stretnutie s konštantínopolským patriarchom Bartolomejom.

- Ján Figel' na stretnutí s tibetským Dalajlámom.

- Ján Figel' na otvárací slávnosti China Higher Education Fair v Pekingu.

- Ján Figel' na stretnutí s mladými dobrovoľníkmi, ktorí sa zúčastnili VIII. zimného Európskeho olympijského festivalu mládeže.

- Ján Figel', člen Európskej komisie zodpovedný za vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a viacjazyčnosť, sa zúčastnil na konferencii pod názvom „10 rokov solidarity a aktívneho občianstva – Európska dobrovoľnícka služba 1996–2006“.

- Ján Figel' a Charles Aznavour na CISAC Copyright summit 30. mája 2007 v Bruseli.

- Ján Figeľ na odovzďavaní prestížnej European Union Prize for Cultural Heritage/Europa Nostra Awards 2006' Ceny Európskej únie za kultúrne dedičstvo/Ocenenie Europa Nostra 2006 v Štokholme za účasti Ich Excelencie Kráľa a Kráľovny Švédsko.

- Ján Figeľ na neformálnom stretnutí ministrov kultúry v Lisabone.

- Ján Figeľ s premiérom Albánska Salim Berishom.

- Pri príležitosti mediálneho otvorenia Európskeho roku medzikultúrneho dialógu 2008 maľovali deti zo základných škôl 1 a 10 v Schaarbeeku obrázky na tému „Maľovanie druhého“.

- Stretnutie s pánom Oldřichom Stránským, ktorý prežil Auschwitz, počas verejného zhromaždenia proti rasizmu a antisemitizmu v Prahe.

- Ján Figel po otvorení nového Komunitného školského centra v Eldorete, Keňa.

- Nemecká spolková kancelárka Angela Merkelová, Ján Figel, štátna tajomníčka Maria Böhmerová a predseda predstavenstva koncernu BP Uwe Franke prezentujú na konferencii „Rôznorodosť ako šanca“ v Berlíne Chartu o rôznorodosti.

- Ján Figel a luxemburský veľkvojvoda s manželkou na záverečnom ceremoniáli podujatia „Luxemburg a jeho región, Európske hlavné mesto kultúry 2007“.

- Ján Figel na slávnostnom podujatí v Holíči, na hraniciach medzi Slovenskom a Českou republikou, pri príležitosti rozšírenia Schengenskej zóny.

- Ján Figel a Michel Platini, prezident UEFA, na otvorení výstavy o Európe a futbale pod názvom „Iba hra?“. Cieľom výstavy bolo prostredníctvom futbalu ukázať Európu všetkým vekovým kategóriám.

- Dňa 8. januára 2008 sa v slovinskej Ľubľane na zvýraznenie začiatku prvého slovinského predsedníctva EÚ oficiálne otvoril Európsky rok dialógu medzi kultúrami 2008. Na podporu tejto významnej príležitosti sa 7. a 8. januára v kultúrnom a kongresovom centre Cankarjev dom v Ľubľane uskutočnili rozličné podujatia. V programe nechýbala konferencia o dialógu medzi kultúrami s mnohými sprievodnými podujatiami, ani večerný ceremoniál s účasťou vysokých predstaviteľov z európskych inštitúcií a ďalších medzinárodných organizácií, na ktorom predniesol prejav komisár Ján Figel.

- Jeho Veličenstvo Charles, princ z Walesu v Európskej komisii.

- Ján Figel so slovenským básnikom Svetoslavom Veiglom.

- Ján Figel s prezidentom Slovenskej republiky Ivanom Gašparovičom počas Konferencie o Lisabonskej zmluve na Ekonomickej univerzite v Bratislave.

- Ján Figel' vystupuje na konferencii programu Tempus o zvyšovaní kvality vyššieho vzdelávania v Káhire.

- Ján Figel' a prezident autonómneho regiónu Azorských ostrovov (v strede) s mladými ľuďmi po skončení seminára o „Politike EÚ pre mladých ľudí a Európskom pakte mládeže“, ktorý sa konal na Azorských ostrovoch.

- Ján Figel' a Ambika Soni, ministerka cestovného ruchu a kultúry Indie.

- Ján Figel s belgickým kráľom Albertom II. a kráľovnou Paolou v kráľovskom paláci pri príležitosti novoročného stretnutia.

- Jánovi Figeľovi bol na Trnavskej univerzite v Trnave udelený titul „Doctor honoris causa“ (Dr. h. c.).

- Ján Figel s predsedom Európskej komisie José Manuelom Barrosom.

- Ján Figel' a predseda Európskeho parlamentu Hans-Gert PÖTTERING si podávajú ruky po podpise právneho aktu, ktorým sa umožní druhá fáza úspešného programu Erasmus Mundus (2009–2013).

- Romano Prodi (bývalý predseda Európskej komisie) a Ján Figel' pracujúci spoločne pre Európsku komisiu v období od 1. 5. 2004 do 21. 11. 2004.

- Slovenský novoročný koncert.

- Ján Figel' so španielskou kráľovnou Sofiou pri príležitosti odovzdávania Ceny európskeho kultúrneho dedičstva v paláci Real de El Pardo.

- Ján Figel' a Sandra Fuentes-Beráin Villenaveová, vedúca mexického zastúpenia pri Európskej komisii, pri podpise dvoch spoločných vyhlásení EÚ a Mexika.

- Ján Figel' diskutuje s mladými Dánmi o európskej mládežníckej politike počas jeho návštevy Dánska.

- Ján Figel' na návšteve obce Hronské Kľačany.

Ján Figel'
Návrat domov
Otvorení k ľuďom

Grafický dizajn: © Calder, s. r. o.

Adresa vydavateľa:
Kresťanskodemokratické hnutie
Bajkalská 25
821 01 Bratislava

ISBN 978-80-970290-4-3